

[Práce a mzda \(/\)](#)   [Pracovní úrazy_\(/kategorie/pracovni-urazy\)](#)

Kazuistiky pracovních úrazů a nehod vzniklých při výkonu práce - XVI. Úraz při práci se štípačem polen (/clanky/kazuistiky-pracovnich-urazu-nehod-vzniklych-pri-vykonu-prace-xvi-uraz-pri-praci-se-stipacem)

[PRACOVNÍ ÚRAZY \(/KATEGORIE/PRACOVNI-URAZY\)](#)

Kazuistiky pracovních úrazů a nehod vzniklých při výkonu práce - XVI. Úraz při práci se štípačem polen

XVI. Úraz při práci se štípačem polen

24. 4. 2020   [JUDr. Petr Kožmín, LL.M., MBA\(/autori/judr-petr-kozmin-llm-mba\)](#)

Součástí každé popsané kazuistiky je připomenutí důležité zásady, že zaměstnavatelé mají odpovědnost za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví svých zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce. V praxi se však často setkáváme s tím, že ti, kteří jsou zaměstnání na tzv. dohody (dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti), nejsou ze strany některých zaměstnavatelů považováni za plnohodnotné zaměstnance, ale pouze za tzv. brigádníky s tím, že se domnívají, že povinnost za zajištění jejich BOZP se na tuto kategorii zaměstnanců nevztahuje, anebo jen omezeně. Ovšem podle [zákoníku práce \(/predpisy/2622006-sb\)](#), tomu tak není.

Zaměstnavatelé musí plně zajistit BOZP u všech zaměstnanců, bez ohledu na podobu jejich vzájemného právního vztahu.

Popis události

Popisovaná událost se stala jednoho letního srpnového rána v jedné menší lesnické společnosti, v prostoru zděné budovy s přístřeškem, pod kterým se nacházel stroj na úpravu dřeva - štípač polen s elektrickým ovládáním. Štípání polen se zde provádělo prostřednictvím klínu štípače, který se uváděl do pohybu sešlápnutím ovládacího nožního pedálu umístěného v dolní části štípače. V inkriminované ráno tento štípač obsluhoval brigádník Karel, který na tomto pracovišti pracoval s druhým brigádníkem Michalem. Michal měl za úkol odebírat rozštípaná polena a nakládat je na korbu přistaveného vozu. Oba brigádníci byli mladí a nezkušení - Karlovi bylo 17 let a Michalovi 18 let. Během práce se stalo, že Karel nemohl jedno poleno rozštípnout (byl v něm suk). Sundal tedy nohu z nožního ovladače, načež klín štípače vyjel směrem nahoru. Pak společně s Michalem manipulovali s polenem, chtěli jej natočit, aby jej mohli následně rozštípnout. Při tomto úkonu došlo k tomu, že Karel, aniž by se řádně přesvědčil, zda je nebezpečný pracovní prostor štípače volný, opětovně sešlápl nožní pedál, čímž uvedl do chodu štípací klín. Nevšiml si ale, že v prostoru štípače má Michal ještě vloženu ruku, a tak došlo k amputaci jeho čtyř prstů pravé ruky. Michal musel být transportován vrtulníkem do nemocnice.

Postup a výsledky šetření

Ze znaleckého zkoumání vyplynulo, že Karel byl v době vzniku pracovního úrazu mladistvým (bylo mu 17 let). Na základě uzavřené dohody o provedení práce byl zařazen na pozici dělník v manipulačním skladu a v pěstební péči o les. Dohoda byla uzavřena na období od 1. července do 31. srpna, tedy na dobu letních prázdnin. V době, kdy se stal pracovní úraz, však Karel fakticky pracoval jako obsluha štípače polen, když se při této činnosti střídal s Michalem, který zde byl rovněž zaměstnán na základě dohody o provedení práce na pozici dělník v manipulačním skladu.

Z hlediska BOZP je vždy důležité, aby všichni zaměstnanci bez ohledu na to, zda jsou zaměstnáni na základě pracovní smlouvy nebo dohody, byli odborně a zdravotně způsobilými pro výkon konkrétní pracovní činnosti. Zde však bylo zjištěno, že Karel ani Michal neabsolvovali žádnou vstupní lékařskou prohlídku, neboť na ni nebyli zaměstnavatelem vysláni. Zaměstnavatel argumentoval tím, že když jsou pouze na brigádě, nemusí mít tuto prohlídku. Zaměstnavatel však nesmí připustit, aby jeho zaměstnanci vykonávali zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jejich schopnostem a zdravotní způsobilosti.

Co je však ještě podstatné - z návodu k obsluze štípače polen jednoznačně vyplývalo, že obsluhu tohoto stroje mohou provádět pouze pracovníci starší 18 let, duševně a tělesně způsobilí, řádně a prokazatelně seznámení s návodem na obsluhu stroje, bezpečnostními předpisy a dalšími navazujícími předpisy. Zde je nutno podotknout, že návod k obsluze tohoto stroje vůbec nebyl k dispozici a že s ním ani tito brigádníci nebyli seznámeni.

Pokud se jednalo o jejich odbornou způsobilost k obsluze stroje, ta mohla být získána pouze na školení zahrnujícím také instruktáž a praktické zacvičení. Karel ale žádné školení, instruktáž ani praktický zcvik neabsolvoval. Michal byl na tom lépe, neboť absolvoval školení o BOZP v rozsahu 6 hodin. Bylo tedy nutno prozkoumat dokumentaci o školení, především jeho náplň. Prostudováním osnovy bylo zjištěno, že obsahuje celou řadu již neplatných právních předpisů i technických norem a nicneříkající výčet návodů k obsluze různých strojů. Z šetření tedy vyplynulo, že z hlediska BOZP nebyl ani Karel, ani Michal kvalifikován pro výkon zadané práce - tedy obsluhu štípače polen. Nadto nebyl ani jeden pro tuto práci prokazatelně zdravotně způsobilý. Výše uvedené skutečnosti tak bylo možné označit za závažné porušení předpisů v oblasti bezpečnosti práce.

Jaké povinnosti zaměstnavatel porušil

- 1** Zaměstnavatel porušil ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 262/2006 Sb. (</predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-103>), zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého nesmí připustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti. Rovněž porušil ustanovení § 32 zákoníku práce (</predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-32>), podle kterého je zaměstnavatel v případech stanovených zvláštním právním předpisem povinen zajistit, aby se fyzická osoba před vznikem

pracovního poměru podrobila vstupní lékařské prohlídce. Karel ani Michal žádnou lékařskou prohlídku ve vztahu se své pracovní činnosti neabsolvovali.

- 2 Zaměstnavatel dále porušil ustanovení § 103 odst. 2 zákoníku práce (/predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-103), podle kterého byl povinen zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP, které doplňují jejich odborné předpoklady a požadavky pro výkon práce, jež se týkají jimi vykonávané práce a vztahují se k rizikům, s nimiž může přijít zaměstnanec do styku na pracovišti, na němž je práce vykonávána. Školení se mj. zajišťuje při nástupu do práce. Karel však žádné školení neabsolvoval a Michal se zúčastnil školení BOZP, které však nebylo provedeno řádně, když osnova školení obsahovala neplatné právní předpisy a technické normy. Navíc jeho znalosti nebyly řádně ověřeny.
- 3 Zaměstnavatel nezajistil ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. f) zákoníku práce (/predpisy/2622006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-103) dostatečné a přiměřené informace a pokyny o BOZP podle zákoníku práce (/predpisy/2622006-sb) a podle zvláštních právních předpisů, zejména formou seznámení s riziky, výsledky hodnocení rizik a s opatřeními na ochranu před působením těchto rizik, která se týkají jejich práce a pracoviště. Tyto informace a pokyny musí být

vždy zajištěny mj. při přijetí zaměstnance a musejí být pro zaměstnance srozumitelné (§ 106 odst. 1).

- 4 V neposlední řadě zaměstnavatel nepostupoval v souladu s ustanovením § 4 odst. 2 zákona č. 309/2006 Sb. (</predpisy/3092006-sb/text?effect=31-12-9999#ss-4>), o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, v platném znění, kdy bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, dopravních prostředků a nářadí stanoví nařízení vlády č. 378/2001 Sb. (</predpisy/3782001-sb>). Podle ustanovení § 3 odst. 1 tohoto nařízení vlády musí být zařízení mj. používáno v souladu s provozní dokumentací, což je minimální požadavek na bezpečný provoz a používání zařízení. K provozní dokumentaci patří zejména návod k obsluze. Ve smyslu ustanovení § 4 odst. 2 nařízení vlády č. 378/2001 Sb. (</predpisy/3782001-sb/text?effect=31-12-9999#ss-4>), musí být každé zařízení vybaveno provozní dokumentací (tedy např. návodem k obsluze). Obsluha stroje však nebyla s tímto návodem seznámena a návod nebyl k dispozici.

Kdo byl odpovědný za pracovní úraz Michala

Pokud by zaměstnavatel dodržel právní a ostatní předpisy v oblasti BOZP, to znamená zajistil, aby obsluhu stroje vykonávali pouze zaměstnanci s požadovanou kvalifikací a zdravotní způsobilostí, pokud by řádně

proběhlo školení BOZP (teoretické) a praktický zácvik u stroje, pokud by

obsluha byla proškolená z návodu k obsluze a návod byl k dispozici, byl by zřejmě za pracovní úraz Michala odpovědný Karel, tedy ten, kdo v inkriminované době prováděl obsluhu štípačky polen. Vzhledem k tomu, že ze strany zaměstnavatele byly závažným způsobem porušeny právní a ostatní předpisy v oblasti BOZP, byl za pracovní úraz Michala odpovědný výlučně zaměstnavatel.

Klíčová ponaučení z tohoto případu

Zaměstnavatel by měl zejména:

náležitě dbát na řádnou kvalifikaci a zdravotní způsobilost zaměstnanců, bez ohledu na to, zda se jedná o zaměstnance na hlavní pracovní poměr nebo o "dohodáře";

nepodceňovat význam provádění školení BOZP a vedení dokumentace o tomto školení a důsledně též provádět ověřování znalostí zaměstnanců;

z hlediska požadavků BOZP věnovat zvýšenou pozornost pracovníkům, kteří nemají s danou prací zkušenosti (tj. osobám zaměstnávaným na dohodu a mladistvým zaměstnancům);

provozovat stroje a zařízení s přihlédnutím k minimálním požadavkům na jejich bezpečný provoz a používání, dbát na to, aby byl každý stroj vybaven provozní dokumentací (zejména návodem k používání);

plnit své úkoly na úseku BOZP v součinnosti s osobou odborně způsobilou v prevenci rizik (tzv. bezpečnostní technik), která by mu měla poskytovat náležitý odborný servis a poradenství.

Je nesporné, že výše uvedené procesní nedostatky velkou měrou přispěly k tomu, že došlo ke zde popisovanému úrazu. I když bývá většina pracovních úrazů dílem lidského selhání, v tomto případě se navíc významně projevila i pasivní role zaměstnavatele, resp. jeho vedoucích pracovníků. Taktéž bagatelizování povinností zaměstnavatele na úseku BOZP ve vztahu k brigádníkům, coby hojně rozšířený nešvar, v tomto případě zafungovalo takřka "dokonale". Odpovědnost za bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců ale za všech okolností nese zaměstnavatel, a na to by nemělo být zapomínáno.

[Vytisknout celý článek](#)

[Stáhnout článek jako PDF\(/print/pdf/node/11442\).](#)

Klíčová slova

[PRACOVNÍ ÚRAZ \(/REJSTRIK/PRACOVNI-URAZ\).](#)

[PŘÍČINY ÚRAZU \(/REJSTRIK/PRICINY-URAZU\).](#)

[ODPOVĚDNOST ZAMĚSTNAVATELE \(/REJSTRIK/ODPOVEDNOST-ZAMESTNAVATELE\).](#)

[BOZP \(/REJSTRIK/BOZP\).](#)

[DPP \(/REJSTRIK/DPP\).](#)

Související články

